

ПРАВОВА БЕЗГРАМОТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК ПРОБЛЕМА ЗДОРОВОЇ НАЦІЇ

Альшевський Я.В., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту № 3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Сьох К.Я.**

Найчастіше громадяни не знають, в які органи вони можуть звернутися з власними проблемами правового характеру, як правильно скласти заяву, які обов'язки є у чиновників, співробітників правоохоронних органів і бізнесу перед громадянами. Незнання громадянами своїх прав, невміння їх відстоювати маргіналізує населення, робить його більш уразливим в сучасних умовах, створює живильне середовище для розвитку корупції і підвищення соціальної напруженості. Проблема правової безграмотності гостро постає в Україні на сучасному етапі розвитку країни та є досить актуальним у часи сьогодення.

Під «правовою безграмотністю» я маю на увазі низький рівень правової культури та правової свідомості українських громадян сьогодення, пов'язаних із неналежним забезпеченням інформованості українців у сфері суспільного життя. Наслідки такої проблеми я маю на меті висвітлити у цій статті, щоб вплинути на бажання та мотивацію людей знати свої права, адже якщо людина не знає своїх прав, то вона не може за них боротися.

Правова культура особи – це обумовлені правовою культурою суспільства ступінь і характер прогресивно-правового розвитку особи, які забезпечують її правомірну діяльність. Правова культура особи передбачає: 1) знання законодавства (інтелектуальний зріз). Поінформованість була і залишається важливим каналом формування юридично зрілої особи; 2) переконаність у необхідності і соціальній корисності законів і підзаконних актів (емоційно-психологічний зріз); 3) уміння користуватися правовим інструментарієм – законами та іншими актами – у практичній діяльності (поведінковий зріз). Змістом правової культури особи є: 1) правосвідомість і правове мислення. Правове мислення має стати елементом культури кожної людини; 2) правомірна поведінка; 3) результати правомірної поведінки і правового мислення [1].

Безумовно, першопричиною, чому так важливо знати свої права, - це для того, щоб захистити себе. Люди, які нічого не знають про свої права, не тільки потраплять у біду, але й не знайдуть виходу з неї, оскільки не знають, чи мають на це право. Звичайно, всі знають основні права, які вони мають, і для деяких людей цього достатньо, але якщо людина хоче досягти чогось великого в житті, то вона повинна знати більше. На шляху до успіху їй доведеться зіткнутися з багатьма людьми, яким не подобається, що їй це вдається, тому їй доведеться знайти спосіб поводитися з цими людьми. Найпростіший спосіб - сказати їм, що вона має право це робити, незалежно від того, що вони говорять. Якщо людина має право щось робити, то ніхто не може перешкодити їй це зробити. У випадку, якщо вони намагаються її зупинити, вона може піти на певні

екстремальні заходи і подзвонити в поліцію та пояснити, що вона має право на це, а інша людина заважає їй це робити. Це найпростіший спосіб пояснити, наскільки важливо знати свої права.

Правову культуру О. Ганзенко розглядає як систему правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого людством правового прогресу, відображають у правовій формі стан свободи особи і соціальної справедливості, інші найважливіші соціальні цінності в діалектичному впливі на якісний стан і спосіб правового життя особи й суспільства, в якому найвищою цінністю є реалізація прав і свобод людини та їх захист [2].

Однак лише знання норм права недостатньо, щоб механізм правового регулювання запрацював, встановлюючи і розвиваючи правові відносини. Крім норм права, його конструкція включає правовідносини, акти тлумачення норм права, правову свідомість і правову культуру й акти реалізації правових норм. З допомогою норм права законодавець встановлює права і обов'язки певних суб'єктів і, власне, створює необхідні умови для розвитку правовідносин, а отже і правової культури [3].

Сама по собі проблема «правової безграмотності» дуже вдало співвідноситься з проблемою «освідченості» українських чиновників, які тримаючи в руках законодавчий механізм на свій лад переставляють шестерні. Наприклад, у статті 6 Закону "Основи законодавства України про охорону здоров'я", який називають медичної конституцією, чітко передбачено право на кваліфіковану медичну допомогу, включно з правом на вільний вибір лікаря. Крім того, стаття 38 гарантує право кожного на вибір лікаря та медичної установи. Це ті основні статті, які стосуються прав людини. Але якщо звернутися до статті 35 зі значками 2 і 3, то побачимо, що парадигма вже змінена, а право вибирати лікаря ми маємо лише в первинній ланці. Оскільки зміни вносили фрагментарно, це породило внутрішній дисонанс норм. А далі Закон "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" це затвердив, позбавивши нас, таким чином, права вибор. Через це також впливає те, що «правова безграмотність» населення виступає причиною свавілля безкарності чиновників. Таких прикладів можна знайти безліч в громадських правовідносинах України.

Оскільки принцип верховенства права в країні є одним із загальних і фундаментальних, їх порушення задля відстоювання своїх інтересів тягне різного роду відповідальність. «Закон порушити не можна, можна лише розбитися об закон», - говорив режисер гучного фільму «Десять заповідей» Сесіль Б. де Мілль. «Принципи життя є природними законами, порушити які неможливо, - пояснює Стівен Кові в своєму бестселері «Сім навичок високоефективних людей». - Реальність цих принципів, або природних законів, очевидна кожному, хто здатний глибоко мислити і вивчати цикли історичного розвитку. Ці принципи постійно виникають в полі зору, і те, наскільки члени суспільства розуміють їх і наскільки здатні відповідати їм, просуває суспільство або до виживання і стабільності, або до розпаду і краху [4].

Основними причинами неосвіченості в сфері права є недооціненість предмета «Право» в стадії початкової освіти (середня школа) або неефективна методика викладання, недостатня поінформованість громадян про нещодавно

прийняті закони або поправки, двоякість законів та недостатня кількість некомерційних юридичних установ щодо захисту прав людини.

Міжнародна спільнота погодилася з декількома ключовими характеристиками прав людини: права людини є універсальними - вони належать усім у світі. Права людини є невідчужуваними - їх неможливо забрати у людей. Права людини є нероздільними та взаємозалежними - всі різні права людини важливі для того, щоб люди могли процвітати та брати участь у суспільстві.

Висновки: Отже, права відстоюють гідність і свободу людини. Таким чином, людина знає як відстояти свою свободу в разі, якщо його права будуть порушуватися. Знання власних прав відкриває більше можливостей перед людиною в житті. Більш того, людиною, яка знає свої права, складніше керувати і змушувати робити щось невігідне для нього. Не знати своїх прав – все одно що не мати їх, тому що в обох випадках людині нічого відстоювати.

На мою думку, держава має якомога більше сприяти навчанню своїх громадян щодо захисту своїх прав. Починати потрібно зі школи, щоб діти закінчивши школу знали свої права людини і громадянина. Це дасть буде поштовхом для розвитку правової та демократичної держави.

Списки використаних джерел:

1. Субботін В. М. Теорія держави і права : підручник / Субботін В. М., Філонов О. В., Тодоров І. Я. Київ: Знання, 2005. 327 с.
2. Ганзенко О. О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. О. Ганзенко. Київ.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2003. 16 с.
3. Скаун О. Ф. Теория государства и права. Харків, 2000. С. 36.
4. Стівен Р. Кові Сім навичок високоефективних людей. с. 54

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН УСИНОВЛЕННЯ, УСКЛАДНЕНИХ ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Бакал А.А., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту № 3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Лук'янець В. С.**

Відповідно до Конвенції ООН з прав дитини, яка була підписана Україною 21 лютого 1990 року та набрала чинності в Україні 27 вересня 1991 року, уряди беруть на себе зобов'язання забезпечити дитині зростання у безпечних та сприятливих умовах, маючи доступ до високоякісної освіти та охорони здоров'я, а також високий рівень життя. Конституція України гарантує рівність дітей у своїх правах, незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідується законом. Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Держава